

Nr 97.

Af herr **Barthelson**, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående ordnande af den högre skogsundervisningen.

I nådig proposition till Riksdagen, nr 73, har Kungl. Maj:t framlagt förslag till ordnande af den sedan länge på dagordningen stående frågan om den högre skogsundervisningen med stöd af det betänkande som den 7 april 1906 afgifvits af härför inom kungl. jordbruksdepartementet tillkallade sakkunnige.

I detta betänkande föreslås inrättandet vid den tänkta skogshögskolan af tre ordinarie och tre e. o. professurer.

I den nu föreliggande kungl. propositionen upptagas emellertid endast 4 professurer nämligen i ämnesområdena skogsskötsel, skogsuppskattning, skogsbotanik med allmän botanik samt skogsteknologi med byggnads- och afdikningslära, under det att för uppehållande af undervisningen i ämnena marklära och skogszoologi med entomologi icke föreslås professorer.

Hvad undervisningen i marklära beträffar, hade redan domänstyrelsen föreslagit, att undervisningsskyldigheten i detta ämne skulle upprätthållas af en tjänsteman vid skogsförsöksanstalten, något som syntes lämpligare, då ämnet marklära för närvarande är mindre upparbetadt och snarare utgör ett forsknings- än ett läroämne. Hvad åter zoologibefattningen angår, ha alla som tidigare yttrat sig i skogsundervisningsfrågan — de sakkunnige, skogsinstitutets lärarkollegium, domänstyrelsen och lönerogleringskommittén — ansett att en ordinarie lärarbefattning, en professur borde inrättas. För närvarande finnes också vid skogsinstitutet ett lektorat inrättadt i detta ämne, visserligen i väntan på en kommande omorganisation af den högre skogsundervisningen endast upptaget på extra stat, men med arfvode lika med lektorslönen.

Zoologiens ställning som ett viktigt grundläggande ämne för den skogliga utbildningen är också af alla erkänd och i synnerhet har skogs-entomologien mera än förut visat sig vara ett äfven för vårt land viktigt, i mycket ännu utforskadt område och ett för skogsmannautbildningen synnerligen viktigt läroämne efter de svåra insekthärjningar (af nunnan och tallspinnaren), som för 10 à 12 år sedan tilldrogo sig uppmärksamhet och orsakade staten och enskilde stora utgifter och förluster. Den kungl. propositionen har ej heller i något afseende gjort inskränkningar i det för den zoologiska undervisningen föreslagna antalet föreläsningstimmar och exkursionsdagar i skogen; Kungl. Maj:t har likaledes icke förbisett, att vetenskaplig forskning inom ämnesområdet är nödvändig. Utrymmet för den zoologiska institutionen med dess samlingar och årsanslaget till densamma äro upptagna till samma omfattning, som föreslagits af de sakkunnige, lärarkollegiet vid skogsinstitutet och domänstyrelsen. Någon inskränkning af ämnet är sålunda — såsom ju var att vänta — ej påtänkt, *men lärare i detta stora ämne finnes ej upptagen i den blifvande skogshögskolans stat.* Erforderlig lärarkraft skulle ställas till skogshögskolans disposition genom en ökning af krafterna vid skogsförsöksanstalten (kungl. prop. sid. 185). Sådan anordning motiveras (sid. 184 och 185) med att lärare i zoologi skulle få betydligt mindre tjänstgöring än de föreslagna professorerna. Denna beräkning synes mig emellertid hvila på en öfverskattning af sommaröfningar och exkursionsresor vid beräkning af de olika lärarnas arbetsprestationer, under det att de arbeten som af läraren i zoologi under sommaren måste utföras ej blott i egenskap af konsulterande sakkunnig vid större insekthärjningar utan ock för vetenskaplig forskning, särskildt i skogsentomologi, ej tagits i beräkning vid bedömandet af de olika lärarnes arbetsprestation.

Det antal föreläsningar ett ämne omfattar innebär ju såväl ett mått på den vikt och betydelse man velat tillmäta detsamma liksom också den bästa grunden för bedömandet af lärarens årliga arbetsprestationer. I detta sammanhang må erinras om examinationsarbetet, som afhänger af den förelästa kursens omfattning.

Som framgår af kungl. propositionen sid. 184, skulle zoologen få 127 föreläsningar om året i högre kursen, under det medeltalet af samma föreläsningar för de fyra föreslagna professorerna är 120. Läggas därtill hans föreläsningar i lägre kursen, som torde komma att uppgå till minst 50 — fullt säker siffra kan ej erhållas, då i det förslag till ämnenas fördelning, som ligger till grund för propositionen (sid. 147), de naturvetenskapliga ämnena finnas sammanslagna — så erhålles en föreläsnings-

skyldighet på omkring 175 timmar, d. v. s. 8 à 9 timmar i veckan, under det professorerna i skogsämnen ha 6 timmar.

Af det sagda framgår, att vid den blifvande skogshögskolan zoologi blir ett hufvudämne och zoologen en af hufvudlärarna, som, utom det att han får en ovanligt stor föreläsnings- och examinationsskyldighet, blir föreståndare för en zoologisk institution med dess museiafdelning. Att under sådana omständigheter låta denna läraretjänst upprätthållas af person, anställd vid skogsförsöksanstalten, synes mig olämpligt, då han gifvetvis endast kan ägna en mindre del af sin arbetskraft åt försöksanstalten.

Det åsyftade samarbetet mellan skogshögskolan och försöksanstalten synes beträffande det zoologiska facket bäst tillgodoses, om, såsom de sakkunnige föreslagit, professorn i zoologi vid skogshögskolan erhöleskyldighet att ställa sin lediga arbetskraft till förfogande för arbeten vid skogsförsöksanstalten. Det är egentligen under sommarmånaderna studier af skadeinsekterna kan bedrivas, och då läraren i zoologi endast skulle komma att få cirka 14 dagars sommaröfningar med eleverna, kan han mycket väl ägna någon del af sommaren åt arbete vid försöksanstalten eller under studieresor i olika delar af landet, hvilka arbeten kunde företagas på initiativ af försöksanstalten och ingå i dess program.

På grund af hvad jag sålunda anför, får jag vördsamt hemställa,

att Riksdagen ville för sin del besluta den ändring i den kungl. propositionen angående ordnandet af den högre skogsundervisningen m. m., att en professur i ämnesområdet skogszoologi, särskildt skogsentomologi jämte läran om sötvattensfiskarne måtte inrättas vid den föreslagna skogshögskolan med enahanda aflöningsförmåner och villkor för dessas åtnjutande, som för skogshögskolans professorer i den kungl. propositionen föreslagits.

Stockholm den 25 mars 1912.

Gust. Barthelson.